

MONITORIZAREA PRINCIPALELOR EVENIMENTE ȘI DOCUMENTE PUBLICATE PE SITE-URILE CCJE, CCPE, CEPEJ, COMISIA DE LA VENETIA (CONSILIUL EUROPEI), EJTN ȘI ENCJ

- 22 august 2011 -

CCJE - Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni - www.coe.int/ccje

CCPE - Consiliul Consultativ al Procurorilor Europeni - www.coe.int/ccpe

CEPEJ - Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției - www.coe.int/cepej

EJTN - Rețeaua Europeană de Formare Judiciară - www.ejtn.eu

ENCJ - Rețeaua Europeană a Consiliilor Judiciare - www.encj.eu

ERA - Academia de Drept European - www.era.int

Comisia de la Venetia – Consiliul Europei - <http://www.venice.coe.int/>

Comisarul pentru Drepturile Omului – Consiliul Europei www.coe.int/commissioner/default_EN.asp?

Banca Mondială - <http://go.worldbank.org/3DLFK0KV70>

IACA – Academia Internațională Anticorupție - <http://www.iaca-info.org/>

Consiliul Europei – Comisarul pentru Drepturile Omului

Utilizarea excesivă a arestului preventiv încalcă drepturile omului

25% din persoanele deținute în penitenciarele din Europa se află în situația de arest înaintea judecății - “arest preventiv”. Aceste persoane fie nu au fost judecate, fie sunt în așteptarea judecării unei căi de atac împotriva unei hotărâri judecătorești. Deoarece vina lor nu a fost stabilită, ei sunt considerați, în principiu, ca fiind nevinovați.

Singura justificare pentru deținerea lor ar fi asigurarea unei anchete eficiente – păstrarea tuturor dovezilor existente, prevenirea interacțiunii cu martorii – sau pentru a avea certitudinea că nu vor încerca să se ascundă.

În această situație există o dilemă evidentă privind drepturile omului, astfel încât arestul preventiv ar trebui privit ca o măsură excepțională care să fie aplicată atunci când toate celelalte opțiuni sunt considerate ca fiind insuficiente. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că arestul preventiv cu o durată îndelungată trebuie să fie reanalizat periodic și că poate fi considerat justificat doar în circumstanțe excepționale (articolul 5).

Folosirea sistematică și fără argumente suficiente

Totuși, utilizarea arestului preventiv se folosește aproape sistematic într-o serie de state europene. Astfel, s-a creat o situație în care aproape unul din patru deținuți din Europa este arestat preventiv – statistică valabilă înaintea pronunțării unei hotărâri finale de condamnare. Aceasta este situația aproximativă – cifrele variază semnificativ între state – de la 11% în Republica Cehă la 42% în Italia.

Propunerea de arest preventiv în faza urmăririi penale ar trebui admisă de către o autoritate judecătorească, după o evaluare critică a nevoii absolute pentru o asemenea decizie – iar motivele ar trebuie enunțate. Totuși, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, spre exemplu, că hotărârile judecătorești din Turcia nu oferă suficiente informații cu privire la motivele care justifică acest tip de arest.

În aceste cauze, instanțele a fost utilizată o formulare stereotipă, identică, precum: “având în vedere natura infracțiunii, dovezile și conținutul dosarului”. De asemenea, în Georgia, hotărârile judecătorești prin care se decide asupra arestului preventiv tind să evite motivarea individuală pentru fiecare cauză în parte.

Durate excesive ale arestului preventiv

O altă îngrijorare privește durata arestului preventiv în faza de urmărire penală. Anumite state nu au stabilit o durată maximă a arestului preventiv în cursul urmăririi penale. Altele permit un astfel de arest până la atingerea unei durate excesive de până la patru ani.

Drept rezultat, o persoană poate să stea patru ani în penitenciar fără să fie judecat sau, ulterior, poate să fie declarat nevinovat de către instanță. Există situații frecvente în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fost sesizată cu cauze în care arestul preventiv în cursul urmăririi penale a durat între patru și șase ani.

Comisarul pentru Drepturile Omului declară că a observat personal condițiile din spațiile pentru arestul preventiv, iar acestea sunt, în majoritatea cazurilor, sub standard. Supra-aglomerarea este frecventă, iar regula elementară că arestații preventiv trebuie separați de persoanele condamnate nu se respectă. Situația acestor deținuți este agravată suplimentar de durata nedeterminată a arestului și de nesiguranța privind rezultatul procedurilor judiciare.

Consecințe serioase

Există consecințe dure asupra persoanelor implicate. Un [studiu](#) recent a scos în evidență impactul socio-economic al arestului preventiv din cursul urmăririi penale: persoanele aflate în această situație își pot pierde serviciul, pot fi obligate să își vândă proprietățile și pot fi evacuate din case. Mai mult, chiar dacă la sfârșitul procedurilor judiciare se dovedește că deținutul este nevinovat, simplul fapt că a fost în închisoare reprezintă un stigmat.

Este surprinzător că guvernele nu au întreprins demersuri suplimentare pentru a preveni aceste probleme, cu atât mai mult cu cât, în multe state europene, sistemul penitenciar este atât costisitor cât și supra-aglomerat. Există alternative mai umane și mai eficiente la arestul preventiv, care ar fi mai potrivite în majoritatea cazurilor. Astfel, au fost prea puțin utilizate măsurile de supraveghere în libertate, precum arestul la domiciliu sau eliberarea pe cauțiune.

Arestul preventiv în cursul urmăririi penale ar trebui aplicat doar dacă este absolut necesar

Pentru a încuraja o discuție cu privire la standardele minime în domeniu, Comisia Europeană a publicat recent o așa-numită [Carte Verde](#). Procedura implică o analiză detaliată a alternativelor la arestul preventiv în cursul urmăririi penale și a metodelor prin care acestea pot fi promovate, astfel încât să se stopeze practica arestului preventiv cu o durată excesivă.

Dezbaterea ar trebui să aibă în vedere și standardele elaborate de Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei, care în [Recomandarea \(2006\)13](#) referitoare la arestul preventiv, a subliniat importanța principiului nevinovăției și a principiului în favoarea libertății.

Din aceste considerente, arestul preventiv în cursul urmăririi penale al persoanelor bănuite de săvârșirea unei infracțiuni ar trebui să reprezinte mai degrabă o excepție și nu o regulă.

**Punct de vedere exprimat de către domnul Thomas Hammarberg,
Comisar pentru Drepturile Omului
Consiliul Europei**

http://commissioner.cws.coe.int/tiki-view_blog_post.php?postId=169
